

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
20/1024 - HELO

Dato
10.03.2020

Representantforslag Dok. 8:71 S (2019-2020) om sikring av politiresurser til arbeid med voldtekt og vold i nære relasjoner

Jeg viser til brev datert 25.2.2020, der Justiskomiteen ber om uttalelse i forbindelse med representantforslag om sikring av politiresurser til arbeid med voldtekt og vold i nære relasjoner.

Politiets innsats mot seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner har tidligere fått kritikk fra mange hold. Selv om mye gjenstår, synes jeg det er verdt å merke seg hvordan dette arbeidet er blitt styrket og har fått større oppmerksomhet både politisk og innad i politiet de senere årene. Dette ser vi både i form av antall saker som etterforskes og føres for retten, og vi ser det i form av en større innsats gjennom barnehusene. For øvrig vil en ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner, med en egen del om vold og overgrep i samiske områder vil bli lagt frem i 2020, og bidra til å løfte innsatsen ytterligere i årene som kommer.

Forslaget består av fem punkter, og i det følgende gir jeg min uttalelse til hvert enkelt av dem.

- 1. Stortinget ber regjeringen sikre en finansieringsmodell gjennom tildelingsbrevet til Politidirektoratet, hvor det sikres øremerking av midler til etterforskning av anmeldt familievold, voldtekt i nære relasjoner og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner.**

Departementet formulerer mål og er oppdragsgiver innenfor rammen av Stortingets

vedtak og forutsetninger.. Politiet skal innenfor disponible ressursrammer og med hjelp av virkemidlene de har til disposisjon, realisere de mål og nå de resultatkrav som er fastsatt.

Mål- og resultatstyring er et sentralt prinsipp i etatsstyringen. Økonomiregelverket i staten legger opp til at virksomheten skal ha stor frihet til selv å velge hvordan målene realiseres. I dette ligger det en forutsetning om at fordelingen av ansvar og myndighet må stå i riktig forhold til hverandre, slik at virksomheten både har reell myndighet til og reelt ansvar for å kunne nå fastsatte mål.

Jeg ønsker i minst mulig grad å øremerke midler til politiet. Jeg har stor tro på at politiet selv er nærmest til å vurdere hvordan tildelte ressurser kan utnyttes best mulig. Øremerking binder opp ressurser på en måte som er uheldig, blant annet fordi kriminalitetsbildet endrer seg over tid, og kan variere fra distrikt til distrikt. For å møte skiftende behov er det viktig at politiet har muligheten til å styre ressursene slik de mener best vil ivareta helheten i samfunnsoppdraget. Kriminalitetsutfordringene har endret seg mye de senere årene, og det er viktig at politimesterne har fleksibilitet og mulighet til å prioritere ressursene dit behovet til enhver tid er størst. Utfordringer og behov varierer også mellom distriktene. Øremerkinger binder opp ressurser og fratrar politimesterne nødvendig handlingsrom.

2. Stortinget ber regjeringen etablere et styringsverktøy i politiet som inkluderer bruk av måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner.

Det pågår et kontinuerlig forbedringsarbeid når det gjelder etatsstyringen av Politidirektoratet, og departementet har god dialog med Politidirektoratet og Riksadvokaten med sikte på bedre og mer treffende mål og styringsparametere for å måle politiets innsats. Ambisjonen er å finne styringsparametere som samlet sett er best egnet til å vurdere måloppnåelse. Ofte vil det være en kombinasjon av kvantitative og kvalitative styringsparametere.

I årets tildelingsbrev er det stilt krav til politiets arbeid med vold i nære relasjoner, både under målet om å redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging og under målet om effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet. Politiet blir målt på saksbehandlingstid og oppklaringsprosent for alvorlig integritetskrenkende kriminalitet. Voldtektssaker inngår i denne kategorien. Når det gjelder politiets arbeid med å forebygge vold og seksuallovbrudd, er Politidirektoratet bedt om å gi en kvalitativ vurdering av det forebyggende arbeidet og effekten av arbeidet med forebygging og bekjempelse av vold og overgrep mot barn og mishandling i nære relasjoner.

Departementet vil fremover vurdere om og eventuelt hvordan måltall kan benyttes i tillegg til den kvalitative rapporteringen.

3. Stortinget ber regjeringen etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt, som utelukkende arbeider med vold i nære relasjoner

I Justis- og beredskapsdepartementets oppdragsbrev til Politidirektoratet om gjennomføring av politireformen og intern organisering av de nye politidistriktene, er det presisert at det skal være egne fagmiljøer for kriminalitetsbekjempelse innenfor økonomisk kriminalitet, menneskehandel, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep i alle politidistrikter. Dette er i tråd med Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 61 LS (2014–2015) om politireformen, der regjeringen bes om å sikre at det er egne og sterke fagmiljøer på disse områdene.

Vold i nære relasjoner er et kriminalitetsområde som er høyt prioritert i politidistriktene. Dette fremgår som nevnt over av tildelingsbrevet til Politidirektoratet for 2020 og det kommer også tydelig til uttrykk i Riksadvokatens Rundskriv nr. 1/2020 punkt V, der prioritering ved iverksettelse og gjennomføring av etterforskning er omhandlet.

Politidirektoratet opplyser om at samtlige politidistrikt har egne team/avsnitt/seksjoner med dedikert personell som etterforsker vold og seksuelle overgrep. Som ledd i politireformen er det igangsatt flere kompetansehevende tiltak som bidrar til bedre kvalitet i etterforskningen. Generelt har det vært satset mye på en mer kunnskapsbasert tilnærming, for eksempel innenfor seksuallovbrudd.

4. Stortinget ber regjeringen utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør med etablering av flere barnehus.

Innsatsen gjennom barnehusene er styrket betraktelig de senere årene, både i antall ansatte og antall saker. Det er nå til sammen elleve barnehus i Norge samt tre underavdelinger i henholdsvis Kirkenes, Mosjøen og Førde.

Statens barnehus er en helt sentral del av den samlede innsatsen for å forebygge og bekjempe vold og overgrep mot barn og voksne med psykisk utviklingshemming. De senere årene har det kommet ønsker om å etablere egne barnehus eller underavdelinger/satellitter flere steder i landet. Både kortere reisevei for barna og kapasitetsutfordringer i barnehusene har vært argumenter for etablering av nye enheter.

En oversikt fra Politidirektoratet viser imidlertid at hovedutfordringen når det gjelder tilrettelagte avhør hovedsakelig er knyttet til kapasitet hos avhørere og avhørsledere i politidistriktene. Etablering av nye barnehus vil derfor i liten grad svare på denne utfordringen.

Jeg kan ellers opplyse om at velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet på oppdrag fra Politidirektoratet er i gang med en større evaluering av barnehusene. Spørsmål knyttet til utfordringsbildet i politidistriktene vil være ett av flere temaer som vil bli berørt i evalueringen.

- 5. Stortinget ber regjeringen sørge for at verktøyene PATRIARK og SARA er tilstrekkelig implementert i politidistriktene, at de faktisk er i bruk, og at politibetjentene har mottatt tilstrekkelig opplæring.**

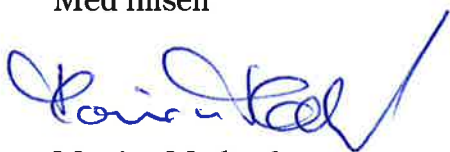
Risikovurderingsverktøyet SARA (Spousal Assault Risk Assessment Guide) er en sjekkliste som politiet skal benytte innen samtlige saker om partnervold. I saker om æresrelatert vold benyttes risikovurderingsverktøyet Patriark.

Politidirektoratet stiller krav om at politidistriktene skal foreta risikovurdering i samtlige partnervoldssaker. I flere distrikter er risikovurderingsverktøyene SARA og Patriark godt implementert, mens det i andre fortsatt jobbes med implementeringen. Politidirektoratet følger distriktene tett på dette feltet, med særlig fokus på de distriktene der verktøyene ennå ikke fungerer optimalt. I tråd med prinsippene om god styring vil det ikke være riktig av departementet å styre politiet på hvilke verktøy de skal bruke i sin oppgaveløsning. Regjeringen skal imidlertid være tydelig på hvilke mål som forventes oppnådd.

Avslutningsvis kan jeg informere om at det pågår flere initiativ for å gjennomgå og forbedre styringen av politiet og styrke arbeidet med voldtekt og vold i nære relasjoner. Regjeringen vil blant annet utarbeide en ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner, med en egen del om vold og overgrep i samiske områder.

Riksrevisjonen har dessuten nylig igangsatt en forvaltningsrevisjon med mål om å vurdere om myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger om å avdekke overgrep, ivareta voldsutsatte og straffeforfølge overgrep som allerede har skjedd.

Med hilsen

Monica Mæland